

nevarno moč ter postane za nje prav koristna. V dokaz bodi travnik ob potoku, v kateri se mestna stranišča izpraznjujejo. Kako bujno zelenijo travniki!

Hcalnice torej ne smemo pustiti, da nam v izgubo gre. Mej trohnenjem gnoja se spremenijo gori navedene njene snovi v ogljikokisli amonijak, ki je za rastlinstvo neprecenljive vrednosti, da, zelo potreben.

Po hcalnici uhaja nadalje iz telesa še nekaj soli, ki je tudi hasnovita rastlinam. Kajti natron jim je potreben vsakako, časih pa tudi klor, posebno hasnijo soli travam, kapusu. Kako nespametno ravna marsikateri kmetovalec, ki daje soli po hcalnici in gnojnici uhajati, sicer pa gnojno sol kupuje! S hcalnico uhaja tudi mnogo kalija, sploh največ, kolikor ga živali s krmo v sebe spravijo. Ta izguba najbolj občutna je za apnena zemljišča, ki navadno le malo kalija zmorejo. Občutna pa je tudi njivam, ki so nastale iz pragorskih meljin, in sploh njivam, ker kalija nima nobena preobilno. Repa, krompir potrebuje mnogo kalija in kmetovalec ga daje v izgubo zahajati!

Človeška in svinjska hcalnica ima v sebi zraven dragega dušika in kalija še soli in fosforove kisline; tem večja škoda, če jo v nemar puščamo.

Hladnejši planinski kraji redijo zvečinoma živino in se tam prideluje malo zrnja, kar je zelo prav; torej pa tudi veliko dušika in kalija glešajo, ker ga z zrnjem ne razpravijo veliko ter ne prodajo inam.

Vkljub temu pa le opozorujemo mnogo planinskih njiv, kder pomanjkuje dušika in kalija. Uzrok temu je, ker kmetovalec ne ume gnoj razumno glešati ali tudi glešati neče. Ko bi ničesar ne pustil v izgubo iti, kar mu živina daje, prideloval bi še enkrat toliko, kakor sedaj. Tega so se prepričali vsi, ki so glešanje z gnojem zboljšali.

Pomniti je ter ne pozabiti, da kmetovalec z zrnjem domov vozi mnogo redivnih snovij, da hrani ljudi in živino, potem pa ko so skoz njih telesa kot hrana prešle, bi naj vozile se nazaj na njivo, da pomagajo kmetovalcu do obilo novih pridelkov. Ta naradni kolobar se pretrga brž, ko kmetovalec najvažnejšim redivnim snovim izhlapiti ali drugače poizgubite se pripušča. Nič bi ne smelo v izgubo iti, kar bi moglo kot gnoj služiti.

Dober zelišni jesih. Izvrstno dišeč zelišni jesih se naredi, če se rožmarinovi listi pomešajo s pehtranom, metliko, (artemisia vulgaris), z meliso, žalbejem, bosiljom in laven-deljnovim cvetom. Tej zmesi se pridajo rezanci od limonovih in pomarančnih lupin in vse to dene v posodo, v katero se potem dober vinski jesih nalije. Pridene se še nekoliko cimota,

popra in muškatovega cveta. Posoda se zaveže in 2—3 nedelje stati pusti in sicer na solnem prostoru. Zdaj se jesih precedi skozi snažno cunjico in dobro zamašen v steklenicah hranuje do porabe.

Jelše se nasajajo. Jelše se najbolje zdaj v jeseni nasajajo, ker je zemlja spomladi, tam, kamor se navadno posajajo, večidel zelo mokrotna. Nasajanje s prstno kepo varuje škod, katerih se je bati, kdar zemlja tala postaja. V mokrotnem zemljišči se sadike v prstne kope posajajo.

Bučelarsko društvo v Radgoni je za spalo.

Prošnja. Vsi čestiti gospodje, ki so letos sivo ajdno in pa sibirski oves od mene za poskušnjo prijeli, so uljudno prošeni naj mi blagovolijo javiti, kako ste se ti dve sorti pri enem ali drugem v rodovitosti obnesli. V Sobotincih dne 30. novembra 1884, pošta Možganci.

Jan. Vidovič, župan.

Sejmi. 6. decembra: Dobrna, Lučane, Sevnica, Cmerek, sv. Miklauž v Susilah, Vozenica, 9. dec. Dobova, sv. Ilj, Buče, 11. dec. Gradec, 13. dec. Jurklošter, sv. Križ na Murskem polji, sv. Peter pod sv. gorami, Žavec, Teharje, Studence.

Dopisi.

Od Nove cerkve. (Strassburški kapitel in Novacerkev.) Smrt preč. gospoda kanonika Franca Juvančiča, mnogoletnega farnega predstojnika Novocerkevskega, povzročila je, da se sedaj ne samo v duhovskih, temveč tudi v posvetnih krajih mnogo razgovarja o razmerah med Strassburškim kapitelnom in Novocerkevsko faro. Ker upam, da „Sl. Gosp.“ prejme životopis preblagega, visoko odlikovanega in občeljubljenega kanonika Juvančiča iz spretnejšega peresa, naj njegovim čč. bralcem tukaj podam le nektare črtice o zvezi Novocerkev-ske fare s Strassburškim kapitelnom. Posnete so te črtice iz listin, ki se nahajajo v farnem arhivu pri Novicerkvi. — V Strassburgu, malem mestu na gornjem Koroškem, dober den hoda nad Celovcem, prebivali so še pred 100 leti Krški knezoškofje, ki so imeli svojo škofovo cerkev nad grobom zveličane Heme v Krki (Gurk), kjer je krški stolni kapitel do l. 1797. bival. V mestu Strassburgu, kjer so krški škofje stolovali, bila je pa pri cerkvi sv. Miklavža še druga starodavna družba duhovnikov, ki so redovnikom enako skupaj živeli, skupaj cerkvene molitve opravljali, in svojo lastno notrajno upravo imeli. Posamezni člani te duhovske družbe imenovali so se tudi kanonici

ali korarji, njih družba pa se je nazivala ne stolni, ampak le „kolegijalni kapitel sv. Miklavža v Strassburgu na Koroškem“. Okoli l. 1450 p. Kr. so se bili dohodki tem kanonikom ali korarjem tako skrčili, da skoraj niso mogli več pošteno shajati. Da ne bi jim bilo treba se razskropiti, obrnejo se do papeža Miklavža ali Nikolaja V. s ponižno prošnjo, naj jim dovolijo obilne dohodke fare sv. Lenarta pri Novicerkvi v Socki (?) („in der Ainöd“ se bere v latinskem izvirniku) za svojo skupno mizo obrniti. Strassburški kanonici so pa nasproti obljubili za to skrbeti, da bode eden izmed njih ali pa drug od njih postavljen sposoben duhovnik vestno opravljal pri Novicerkvi službo župnika, kteremu hoče potem kapitel primernih dohodkov priskrbeti. Papež Nikolaj V. umerjejo l. 1455, predenj to prošnjo uslišijo. Za papeža Pija II. (ki so l. 1458. stol. sv. Petra zasedli), ponovijo Strassburški kanonici svojo prošnjo s tem razlogom, da so Oglejski patrijarh kardinal Ljudovik, pod čigar višo pastirsko oblast je takrat Novacerkev spadala, že dovolili, da se po smrti tadanjega Novocerkevskega župnika Konrada Gallenbergerja za to faro ne nastavlja več poseben župnik, ampak da Strassburški kapitel prevzeme skrb za dušni blagor Novocerkevске črede, s tem pa tudi doseže pravico do vseh dohodkov te fare. Papež Pij II. so bili z apostolskim pismom (bulla) l. 1459. v takšno združenje Novocerkevске fare sè Strassburškim kapitelnom dovolili, pa predenj se je zamoglo to izvršiti, jih je l. 1464. nemila smrt pokosila. (Dalje prih.)

Od sv. Lovrenca v Slov. goricah. (Pogreb — letina — ogenj.) Prvo adventno nedeljo smo pokopali našega blagega cekmeštra Jan. Repiča. Pokojni blagi mož bil je daleč okrog znan, kakor pobožen kristjan, bil je namreč mnogoletni voditelj (vižar) romarjev k Majki božji Bistrički — vselej je bil značajan in zanesljiv narodnjak posebno ob času volitev. Ako je trebalo kaj za vero in milo domovino storiti, bil je zmirom pripravljen. Bog mu povrni! — Letina je tukaj dosti dobra. Kruha je dovolj, vina pa še sem ter tje več, kakor lani, če bo tudi menje dobro. Kupcev z denarji pač pomanjkuje, na ktere vinski posestniki željno in komaj čakajo, kajti kako hočejo vse stroške poravnati, ako vinske kapljice prodati ne morejo? Slednjič še bo marsikateri primoran sam popiti, če kupca ne bo. Srednja cena bi bila pod 50 fl. Pridite kupei, le dve uri je od Ptuja, bode vam ustrezno. Edino, kar malim posestnikom gotovino da, je sad. Že več stotin polovnjakov jabelk se je odtod na Ptuj zapeljalo, kder se že od avgusta odpošiljajo — tedaj sadjereje še se vse bolj poprijeti priporočuje nam tudi naše nar. gosp. pol. društvo. — Ogenj je precej začel nadlegovati posestnike; tako je v

kratkem na Oblački enkrat 5 hramov in sedaj pa dva vpepelil, da li je res nemarnost ali nesreča uzrok, kdo ve? Sreča pa je bila za sosedo, da je bilo brez vetra, ker drugači bi več tikajočih se vinciarij zažgalo.

Iz Maribora. (Ljudska knjižnica.) V tukajšnji Leon-ovi tiskarni pride koncem t. m. prvi snopič „ljudske knjižnice“ na svitlo, katera bo izhajala vsak mesec v dveh po četiri pole obsegajočih snopičih. Prinašala bo „ljudska knjižnica“ priproste, lahko razumljive povesti, ljudske pravljice, šege in navade iz raznih krajev slovenske domovine. Istina Bog, da bomo iz početka dali tiskati, razun ljudskih pravljic, samó preloge iz nemščine in stoprav sčasom, ako nam bodo razmere ujezili, tudi privode iz slovanskih jezikov. Vedno bomo pogledovali na to, da bodo povesti poučne in npravne. Obenem obračamo se še do slovenskih pisateljev, katerim je napredek in blagost millega naroda na srci, z gorečo prošnjo, da bi nas blagovolili glede tega po mogočnosti podpirati. „Ljudsko knjižnico“ naroči si lahko vsak, ki ima volje do čitanja; stalo bo za celo leto 1 gold. 70 kr., za pol leta 90 kr., za četrt leto 48 kr. s poštino vred, pojedini snopiči bodo stali brez poštine 6 kr., a s poštino vred 8 kr. Prosimo torej vse rodoljube, da nabirajoč obilo naročnikov, ker brez takih bi ostal naš namen brez vsega vspeha, pri našem, prostem slovenskem ljudstvu prekornostno podjetje drage volje račijo podpirati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slavni škof Strossmayer bil je od bele Ljubljane imenovan za častnega občana, na kar se je odlikovaneč preljubeznjivo zahvalil. — Češki narodni vodja dr. Rieger je v Pragi javno govoril o razmerah Čehov k Madjarom in se je tem čezmerno laskal, rekoč, da Čehi ne marajo ne za Slovake pa ne Hrvate, naj delajo s temi Madjari, kakor hočejo. Morebiti je to politično modro, lepo nikakor ni, in je obžalovati, če so Čehi res uže prisiljeni pri Madjarih prosačiti kakor dela hrvatska madjarska stranka, ki v Budimpešti pri ministrih klečeplazi pa nič ne doseže, kakor brezobzirno roganje prevzetnih madjarov. — Državni zbor na Dunaji začel je danes zopet zborovati. — Litomirski škof se je pritožil zoper gimnazijalne profesorje, kojih eden je govoril proti veri in domoljubju; ministerstvo je reč preiskavši škofu pritrdilo in profesorju dalo zasluženi ukor. — Dunajski demokratje so sklenili s konservativci in antisemiti pri volitvah vzajemno postopati proti liberalcem in Judom. — Madjarski poslanec Bekšič je rekel, da madjarska kultura nadkriljuje slovan-